

Samsun Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Kuramsal ve Uygulamalı Eğitimde Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi[‡]

Hatice KUMCAĞIZ*, Sevim KOYUNCU*, Gülşah AYDIN*, Ayten YILMAZ*, Arzu UZUN*, İlknur GÜNEŞTAŞ*

- ✓ Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin meslek derslerinin teori ve uygulamasında en fazla yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırma, Ondokuzmayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu'nda uygulamalı meslek derslerini alan 138 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler soru kağıdı uygulanarak toplanmış ve yüzde olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin belirttikleri en önemli sorunlar; teorik derslerin bir ay gibi bir süreye sıkıştırılıyor olması, meslek derslerinin haftada 3 gün arka arkaya olması, uygulama alanında kendilerini yabancı hissetme, öğretim elemanlarının bakım planı ile ilgili beklentilerini uygulama öncesi anlatmamaları, uygulama notlarının öğrencinin ara sınav notuna göre verildiği şeklinde bulunmuştur. Öğrencilerin öğretim elemanı ile hasta başında vizit yapmak istedikleri saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: hemşire öğrenciler, hemşirelik eğitimi, klinik öğretimi

- ✓ **The Determination of Problems Seen in the Theoretical Lessons and Practical Applications of the Students in Nursing Department of Samsun Higher School of Health**

The aim of this descriptive study is to determine the most common problems seen in theoretical lessons and practical applications of the vocational lessons of the nursing department students. The study is carried out in Samsun Higher School of Health with 138 students taking vocational lessons and their practical applications. Data of the study were collected by questionnaire and statistically evaluated as percentage.

Related to the results obtained from the study, the most important problems expressed by the students are found to be as follows; the theoretical lessons are given in a short period of time such as one month, the vocational lessons are given in three consecutive days of the week, lecturers, do not explain their expectations from the care plan prior to practices, practice marks are given according to the intermediate examination marks and students want consultation at patient bedside supervised by the instructor.

Key words: nurse students, nursing education, clinical education

[‡] Çalışmanın bir bölümü, Harran Üniversitesi'nde yapılan 5. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde (Urfa, 20-21 Nisan 2006) poster olarak sunulmuştur.

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu, SAMSUN

GİRİŞ

Günümüzdeki çağdaş eğitim kurumlarının amacı yaşamdan zevk alan, mutlu insanlar yetiştirmek olmalıdır. Bu nedenle eğitim kurumlarının yaptıkları eğitim-öğretimi zaman zaman sorgulamaları gerekmektedir. Eğitim sü-

recinde bireylerin bir kısmı bir araç gereçle ilgili meslekleri öğrenirken diğer bir kısmı da insana yardım gerektiren meslekleri öğrenmektedirler. Bilindiği gibi hemşirelik mesleği de insana yardımcı gerektiren mesleklerdendir. Hemşire, sağlıklı kişilerle birebir çalıştığı gibi sağlığını kaybetmiş bireylerle de birlikte çalışmaktadır, bu nedenle bilgi birikimi ve kişilerarası ilişkilerde donanımlı olması oldukça önemlidir.

Hemşirelik mesleği; kuramsal içerik ile pratik beceri arasında anlamlı bir birleşmeyi uygulamada ortaya çıkarmaktadır. Bu mesleğin başarısında nicelik ve niteliğin sağlanması ve aralarındaki dengenin iyi korunması çok büyük önem taşımaktadır. Öğrencilere kazandırılması planlanan yeteneklerin, pratik becerilerin oluşturulacağı ve pekiştirileceği uygulama alanlarının belirlenmesi ve buralarda geçirecek süreye göre her öğrenciye aynı deneyimlerin kazandırılması çok dikkatli bir planlamayı gerektirmektedir⁽¹⁾.

Hemşirelerin çalışma alanlarında etkinliklerinin sınırları halen tam olarak belirgin olmadığından, kendini yönetebilen, bağımsız, hasta sorunlarının tümünü kavrayabilen, kendi rolünü benimseyebilen profesyonel hemşirelere olan gereksinim her geçen gün daha da artmaktadır⁽²⁾. Öğrencilerin profesyonel bir şekilde yetişmeleri ve karşılaşabilecekleri güçlüklerle başedebilme yeteneklerini arttırabilmesi, eğitsel amaçların günümüzün gereksinimlerine göre düzenlenmesiyle olanaklı görülmektedir.

Hemşirelik eğitiminin istendik düzeyde kaliteli olabilmesi için yeterli sayıda hemşire eğitimcilerde ihtiyaç bulunmaktadır. Eğitimcilerden beklentiler de öğrencileri toplumun ihtiyacı olan sağlık bakım hizmetlerini verebilmeleri için hazırlamaktır⁽³⁾. Hemşire eğitimci, bu gerçeği göz önüne alarak, öğrencisine klinik bilgi, yargı ve beceri üzerine temellendirilen teknik yetenek kazandırmayı amaç edinmelidir. Bunun için de öğrencisinin mesleksi sorumluluğu kavramasına ve kişilerarası ilişkilerde bilgi, beceri kazanmasına önem vermelidir. Böylece hemşirelik eğitimi amaç ve felsefesine uygun

olarak profesyonel, davranışı tutarlı olan, dengeli, öğrenme ve araştırmaya hevesli hemşireler yetiştirilmiş olacaktır⁽⁴⁾.

Hemşirelikte profesyonel eğitim, liberal yaklaşımı, profesyonel değerlerin pekiştirilmesini, araştırmayı, sentezi ve bilgilerin toplumun sağlığına ve hasta bakımına aktarılmasını içermektedir. Hemşireliğin profesyonel doğrultuda ilerlemesi ise, en iyi hasta bakım standartlarının kurulup sürdürülmesi, eğitim, araştırma ve yönetim yolu ile sağlanabilmektedir⁽⁵⁾. Profesyonel eğitim ile kendini gerçekleştirerek ifade edebilen, olgun, yeterli sorumluluk sahibi, özgür düşünebilen, geniş dünya görüşü olan, sorgulayıcı, araştırmacı, öğrenme-öğretme işlemine katılabilen meslek üyeleri yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu nitelikte hemşirelerin yetiştirilmesinde en önemli rol ve sorumluluğun eğitimcilerde olacağı düşünülecek olunursa, eğitimcilerin de bu rolü geliştirebilecek nitelikli özelliklere sahip olmaları gerekmektedir⁽⁶⁾. Hemşire eğitimcilerin yeterliliği hemşirelik eğitiminin kalitesini önemli derecede etkilemektedir. Bu nedenle hemşirelik ve mesleki eğitim literatürlerinde ideal eğitimci ve özellikleri üzerine çok çalışma ve tanımlamalar bulunmaktadır. Johnsen, Wahl, Salminen tarafından yapılan çalışmada iyi bir hemşire eğitimcisi; iyi derecede klinik beceriye sahip, öğretmekten ve hemşirelik uygulamalarını yapmaktan zevk alan, öğrencilere teorik bilgi ve hemşirelik pratiklerini nasıl entegre edeceğini öğretebilen, iyi bir rol modeli olabilen aynı zamanda yaptıklarının sorumluluğunu alabilen bireyler olarak tanımlanmıştır⁽³⁾.

Bu bilince sahip sorumluluk sahibi hemşire eğitimci, zaman zaman eğitimin amaç ve felsefesi doğrultusunda çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunlar özetle; hemşirelik eğitiminin sağlık koşullarına uygun olarak düzenlenmemiş olması, öğrenciyi eğitime aktif kılacak eğitim materyalinin yetersizliği, eğitimcinin ders yükünün fazla olması ve öğrenci sayısının çokluğu nedeniyle eğitimci öğrencisine yeterli zaman ayıramamakta, onu dinleyip gözlemlememekte ve tanıyamamaktadır. Bunun ya-

nısıra deneyimsiz öğretmenlerin yoğun bir öğretim faaliyetine sokulması, yoğun ayrıntılı bilgi aktarılması, verilen bilgilerin uygulamaya entegre edilememesi, uygulama alanlarının yetersiz olması, eğitimcilerin farklı mesajlar vermesi şeklinde sıralanmıştır^(7,8).

Bu sıralanan olumsuzluklardan öğrencilerin etkilenmemesi için eğitimciler öğrencilerin benlik saygısını arttıracak şekilde destekleyici, içten, eşitlik içinde ve arkadaşça davranmalıdırlar. Kliniklerdeki sağlık ekibi üyelerinin uygulamalar sırasında öğrencilerin benlik saygısını arttıracak şekilde destekleyici bir tutum içinde olmaları da sağlanmalıdır. Hemşirelik öğrencilerinin kendilerini tanıyabilmeleri ve kişiliklerini geliştirebilmelerine olanak sağlayacak eğitim yaşantıları oluşturulması ya da bunların artırılması gerekmektedir. Öğrenciler öğretim elemanlarıyla formal ve informal toplantılarda birlikte etkinlikler yürütebilmelidirler⁽⁹⁾. Eğitim planlaması yapılırken öğrencilerin mezuniyet sonrası karşılaşabilecekleri durumlar da dikkate alınmalıdır.

Öğretim elemanları öğrencilere ne öğretilceğine karar verirken mezunların sahip olmaları gereken becerilerden yola çıkmalıdırlar. Öğrenciye her şey verilmek istenirken sonuçta hiçbir şey verilmemekte, ezberlenen bilgiler ise mezun olduktan bir süre sonra unutulmaktadır. Bu durum ise hemşirelerin yetersizlik ve doyumsuzluk duyguları yaşamalarına, gerekli becerileri ve hemşirelik kimliğini kazanamamalarına neden olmaktadır. Eğitimcilerin enerjisi ve emeği boşa gitmektedir. Hemşirelik mesleği için kazandırılması ve çalışma doyumunun artırılması için mutlaka eğitimin kalitesinin gözden geçirilmesi gerekmektedir⁽¹⁰⁾.

Eğitimin kalitesinin artırılmasında eğiticinin temel işlevi, öğrenmeyi kolaylaştırmaktır. Bu durumda eğitici kendi eksikliklerinin farkında olarak bunlarla başetmeye çalışabilmeli ve aynı zamanda kendisini grubun öğrenen bir üyesi olarak kabul edebilmelidir. Böylece eğiticinin kendisinden kaynaklanan engeller ortadan kaldırılmış olacaktır⁽¹¹⁾.

Samsun Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik

Bölümü öğrenci kontenjanları yüksekokulun kapasitesinin üstündedir. Bununla birlikte öğretim elemanı eksikliği nedeniyle branşı olmayan kişiler de branşı olmayan derslere girmekte ve özellikle uygulamalarda öğretim elemanına düşen öğrenci sayısı da fazla olmaktadır.

Tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmanın amacı; hemşirelik bölümü öğrencilerinin kuramsal ve uygulamalı derslerde yaşadıkları sorunların önem derecesine göre saptanması, elde edilen sonuçların eğitim yaşantısında değerlendirilerek daha iyi bir eğitim için yol gösterici olmasını sağlamaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, Ondokuzmayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü 2., 3., ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu gruptan ulaşılabilen 138 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Birinci sınıflar, kliniğe henüz çıkmadıkları için çalışmaya alınmamıştır.

Veri toplama formu araştırmacı tarafından öğrencilerden görüşler alınarak ve bu konu ile ilgili literatür de araştırılarak düzenlenmiştir. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerle ilgili bilgi formu, ikinci bölümde kuramsal ve uygulamalı eğitimde yaşanan güçlükleri ve öğretim elemanından beklentileri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Belirlenen sorularla ilgili bir ön çalışma yapılarak anket oluşturuldu. Ankette öğrencilerin yaşadıkları sorunları önem sırasına göre işaretlemeleri istendi. Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS programı ile yüzde olarak değerlendirildi.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin tanıtıcı bilgileri incelendiğinde; öğrencilerin %28,3'ünün 2. sınıfta, %36,2'sinin 3. sınıfta, %35,5'inin 4. sınıfta eğitim gördüğü, %53,6'sının 21-23 yaş grubunda, %34,1'inin yurtdışında kalmakta olduğu, %29'unun hemşireliği birinci tercih olarak seçtiği, %50'sinin ise hemşireliği iş bulma kolaylığı nedeniyle seçtiği,

%76,1'inde anne eğitim düzeyinin ilköğretim, %58,7'sinde baba eğitim düzeyinin yine ilköğretim olduğu bulunmuştur.

Tablo I'e göre kuramsal eğitimde içerik ve derslerin işlenmesi ile ilgili karşılaşılan sorunların önem derecesine göre dağılımını incelendiğinde, öğrencilerin %42'sinin kuramsal derslerin bir ay gibi bir süreye sıkıştırılıyor olmasını birinci derecede önemli sorun olarak gördüğü belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde, yapılan araştırmaya benzer çalışmalar görülmektedir. Mannix ve ark. tarafından yapılan bir araştırmada da bu model bir eğitimin çeşitli problemlere neden olduğu ve hemşirelik lisans eğitimi için yeterli yarar sağlayamayacağı vurgulanmıştır⁽¹²⁾. Yine aynı tabloda öğrencilerin %24,6'sının bütün gün aynı dersin işleniyor olmasını ikinci derecede önemli, %7,2'sinin de derslerin blok şeklinde işleniyor olmasını üçüncü derecede önemli sorun olarak gördükleri belirlenmiştir.

Tablo II'de öğrencilerin %76,7'sinin ders programında derslerin haftada üç gün arka arkaya verilmesini, hiç boş günün olmamasını ve meslek derslerinin tek dönemde verilmesini önemli sorun olarak algıladıkları görülmekte daha esnek bir ders müfredatı ve programı talep ettikleri gözlenmektedir. Watson ve ark.'nın yapmış oldukları araştırmada da hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerini yüksek akademik standartlara sahip okullarda yapmak istedikleri, ders müfredatı ve programının esnek olmasını önerdikleri görülmektedir⁽¹³⁾.

Kömürcü ve Gençalp'in yeni mezun hemşirelerin hemşirelik eğitiminden beklentileri üzerine yaptıkları çalışmada, yeni mezunların %87'sinin aktif eğitim yöntemleri ile eğitilmeyi tercih ettikleri, %77'sinin eğitimcilerin mutlaka kendilerini yenilemeleri gerektiğini düşündükleri belirtilmiştir⁽¹⁵⁾. Burada da görüldüğü gibi kendini sürekli yenileyen eğitimci bunu öğrenciye verdiği eğitime, davranışına yansıtığında bu durum eğitimin kalitesinin artmasına neden olacaktır. Tablo III'de belirtildiği gibi öğrencilerin %38,4'ü hasta başında ziyaret yapmayı, %13,7'si plan hazırlamayı, %8,6'sı hastaya eği-

Tablo I: Hemşirelik Öğrencilerinin Kuramsal Eğitimde İçerik ve Derslerin İşlenmesi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Teorik eğitimde içerik ve derslerin işlenmesi ile ilgili karşılaşılan sorunlar* (n=138)	n	%
1	Kuramsal derslerin bir ay gibi bir süreye sıkıştırılıyor olması	58	42,0
2	Bütün gün aynı dersin işleniyor olması	34	24,6
3	Derslerin blok şeklinde işleniyor olması	10	7,2

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

Tablo II: Hemşirelik Öğrencilerinin Kuramsal Eğitimde Program ile İlgili Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Teorik eğitimde program ile ilgili karşılaşılan sorunlar* (n=138)	n	%
1	Meslek derslerinin haftada 3 gün arka arkaya olması	56	40,5
2	Meslek derslerinin tek dönemde verilmesi	25	18,1
3	Ders programında hiç boş günün olmaması	25	18,1

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

Tablo III: Hemşirelik Öğrencilerinin Öğretim Elemanları ile Birlikte Yapmak İstedikleri Uygulamaların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Öğretim elemanları ile birlikte yapılmak istenilen uygulamalar* (n=138)	n	%
1	Hasta başında ziyaret yapmak	53	38,4
2	Plan hazırlama	19	13,7
3	Hastaya eğitim verme	12	8,6

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

tim vermeyi öğretim elemanı ile birlikte aktif olarak yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Burada hemşirelik eğitiminde aktif eğitimin öneminin bir kez daha ortaya çıktığı yadsınamayacak bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Klinik ortamlarda öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri, işlemlere katılımda motivasyonun sağlanabilmesi için gerekli bir durumdur.

Klinik, uygulama öncesi öğrenciler için bilinmeyen bir ortamdır. Bilinmeyene karşı bir kaygı duygusunun yaşanması da doğal bir durumdur. Öğretim elemanı tarafından öğrencilerin klinik uygulama öncesi ve klinik uygulama süresinde yaşadıkları kaygıları gözönüne alınarak, klinik uygulamalara çıkmadan önce hastane ortamı gözlem niteliğinde zaman zaman öğrencilere tanıtılmalıdır. Öğretim elemanı her öğrenci veriminin kişisel kaygılardan etkilenebileceğini düşünüp, öğrencilerdeki kaygıyı iyi gözlemleyebilmeli ve kaygının kaynaklarını tanıyabilmelidir⁽¹⁶⁾. Tablo IV'de de görüldüğü gibi uygulama sırasında öğrencilerin %21,7'si uygulama alanında kendilerini yabancı hissetmelerini, %18,1'i ekip tarafından gereken değer verilmemesini, %15,2'si sürekli hasta odasında bulunulmasının istenmesinden hastaların rahatsız olmasını ve bu durumda hastanın öğrenciye olan güveninin sarsılmasını sorun olarak gördükleri belirlenmiştir. Bektaş'ın hemşirelik öğrencilerinin kuramsal ve uygulamalı eğitimde yaşadıkları güçlükler ve öğretim elemanlarından beklentileri ile ilgili çalışmasında da, öğrencilerin %13,8'inin yeni ve yabancı bir ortamda bulunmaya bağlı sorun yaşadıklarını ifade ettikleri görülmektedir⁽¹⁷⁾. Bu durum uygulamalarda öğrencilerin kaygı duygusu yaşamalarına, yaptıkları uygulamalarda isteksizliğe neden olarak, sonuçta mutsuzluğa ve tükenmişliğe kadar götürebilir.

Tablo IV: Hemşirelik Öğrencilerinin Uygulama Yapılan Ortamda Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Uygulama ortamında karşılaşılan sorunlar* (n=138)	n	%
1	Uygulama alanında kendini yabancı hissetme	30	21,7
2	Ekip tarafından gereken değer verilmemesi	25	18,1
3	Sürekli hasta odasında bulunulmasının istenmesi, hastaların rahatsız olması ve bu durumda hastanın öğrenciye olan güveninin sarsılması	21	15,2

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

Öğretim elemanları bu olumsuzlukların yaşanmaması için dikkatli olmalı, öğrencilerin düşüncelerine gereken değeri vermelidir.

Tablo V'de görüldüğü gibi bakım planı aşamasında öğrenciler, öğretim elemanlarının bakım planı ile ilgili beklentilerini uygulama öncesi anlatılmamalarını en önemli sorun(%18,8) olarak ifade etmişlerdir. Tablo VI'da da görüldüğü gibi öğrenciler klinik uygulamalarda öğretim elemanlarıyla yaşadıkları en önemli sorunun (%18,8), uygulama notlarının öğrencinin ara sınav notuna göre verilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Yine tablo VI'da görüldüğü gibi öğrencilerin %31,8'inin eğitmenin bazı uygulamaları öğrenciyle yapmamasını ve sürekli klinikte bulunmamasını sorun olarak algıladıkları görülmektedir. Bunun nedeni; öğretim elemanı sayısının az olması nedeniyle öğretim elemanına düşen öğrenci sayısının fazla olması, öğretim elemanının yoğun çalışması, bran-

Tablo V: Hemşirelik Öğrencilerinin Bakım Planı Aşamalarında Yaşadığı Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Bakım planı aşamasında yaşanan sorunlar* (n=138)	n	%
1	Öğretim elemanlarının bakım planı ile ilgili beklentilerini uygulama öncesi anlatmaması	26	18,8
2	Veri toplama	23	16,6
3	Öğretim elemanına göre tanı koyma ve bakım planı yapma	14	10,1

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

Tablo VI: Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Uygulamalarda Öğretim Elemanları ile Yaşadığı Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı.

Sıra no	Klinik uygulamalarda öğretim elemanları ile yaşanan sorunlar* (n=138)	n	%
1	Uygulama notlarının öğrencinin ara sınav notuna göre verilmesi	26	18,8
2	Bazı uygulamaları öğrenci ile birlikte yapmama	22	15,9
3	Sürekli klinikte bulunmama	22	15,9

* Bütün tablolarda sorun ve uygulamalardan ilk üçe girenler alınmıştır.

şı olamayan derslere girmek zorunda kalmasının motivasyonunu düşürmesi ve bu durumun öğrencilere yansımaları olarak düşünülebilir. Aylaz ve Erşan'ın yapmış oldukları benzer çalışmada da, hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin %51'i bir işlemi beceriye dönüştürecek sıklıkta ve sayıda uygulamayı kısmen yapabildikleri belirtilmiştir⁽¹⁴⁾.

Tablo V ve VI'da da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının öğrenciler açısından yeterli olabilmesi için belli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Yetkin'in öğrencilerin hemşire öğretmende aradığı özelliklerle ilgili çalışmada, öğrencilerin hemşire öğretmenlerin kişiler arası ilişkiler konusunda etkili ve yeterli olmasını, iletişim tecrübelerini kullanabilmesini ve bunlardan yararlanmasını, rol modeli olmasını, öğrencilere kaynak kişi olmasını, öğrencilere uygun açıklama yapabilmesini, öğrencilerin kendi düşüncelerini açıklamasına izin vermesini, hemşirelik eğitiminde kullanılan öğretim metotlarını bilmesini ve bunları yerine göre kullanabilmesini, profesyonel davranış sergilemesini, yeterli kavramsal çatıya yani teorik donanıma sahip olmasını, kısaca klinik eğitimin etkinliğini ve verimini artıracak şekilde gerekli kişisel, sosyal ve mesleki özelliklere sahip olmasını önemsedikleri saptanmıştır⁽¹⁸⁾.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen verilere göre, uygulamalı meslek derslerinin yoğun olarak verilmesinin öncelikli sorun olarak görüldüğü saptanmıştır. Meslek derslerinde teori ve uygulamanın tüm döneme dağıtılarak verilmesi önerilebilir. Klinik ortamda öğrencileri kendilerini güvende hissedebilmeleri ve deneyim kazanabilmeleri için eğitimcilerin az sayıda öğrencilerle birlikte uygulamaları yapmaları, aralıklı toplantılar düzenleyerek öğrencilerin düşüncelerini önemsemeleri önerilebilir. Kliniğe çıkmadan önce öğretim elemanlarının bakım planının nasıl hazırlanacağı, örnek vakalar üzerinde tartışılarak öğrenciler tarafından açıklık kazanmasına çalışılmalı ve kendi aralarında da plan hazırlama konusunda tutarlı ol-

maları önerilebilir. Ayrıca öğrenciler klinik ortamda öğretim elemanları ile ilgili yaşadıkları çeşitli sorunları çok önemsediklerini belirtmişlerdir.

Eğiticinin görevi, kendine güvenen, hakkını gözetken, rol modeli olabilen, girişimci, bilgisini uygulamaya aktarabilen bireyler yetiştirilmesini desteklemek olmalıdır.

Geliş Tarihi : 10/08/2006

Yayına kabul tarihi : 31/10/2006

Yazışma adresi :

Hatice KUMCAĞIZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Samsun Sağlık Yüksekokulu

Devlet Hastanesi Yanı

SAMSUN

KAYNAKLAR

1. Uyer G. Hemşirelikte Öğretim. Hatiboğlu Yayınları, Ankara, 1992; 12.
2. Atalay M, Tel H, ve ark. Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin Klinik Uygulamada Yaşadıkları Güçlükler ve Yardım Beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 1994; 1(1): 19.
3. Johnsen KO, Wahl AK, Salminen L. Nurse Educator Competence: A Study of Norwegian Nurse Educators' Opinions of the Importance and Application of Different Nurse Educator Competence Domains. J. of Nursing Education 2002, 41: 295-300.
4. Aştı N. Hemşirelik Eğitiminde Öğrenci Öğretmen İlişkileri. Hemşirelik Bülteni. 1990; 4(17): 51.
5. Taşocak G. Hemşirelik Eğitimindeki Gelişmeler. Hemşirelik Bülteni. 1990; 4(17): 50.
6. Bayık A. Ülkemizde Hemşire Yetiştiren Kurumlarda Eğitimcilerin Nitelik Sorunu ve Eğitimcilerde Olması Gereken Özellikler. İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyum Kitabı. 15-17 Haziran Malatya, 2000; 22.
7. Aştı N. Hemşirelik Eğitiminde Öğrenci Öğretmen İlişkileri. Hemşirelik Bülteni. 1990; 4(17) : 53-55.
8. Kömürçü N. Eğitim ve Öğretimde Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri-Eldeki Mevcut Müfredatlar Nasıl Yürüyor? İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokulların-

- da Eğitimin Geleceği Sempozyum Kitabı. 15-17 Haziran Malatya. 2000; 41.
9. Çam O, Khorshid ve ark. Bir Hemşirelik Okulundaki Öğrencilerin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. Hemşirelikte Araştırma Dergisi, 2000; 1: 38-39.
 10. Erdem M. Mevcut Eğitim Olanakları ve Ortamlarının Öğrenci Yararına İyileştirilmesi. İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyum Kitabı. 15-17 Haziran Malatya, 2000; 46-47.
 11. Buldukoğlu K. Eğitimde Öğrenci Boyutu: Öğrenci Olarak Öğrenci. İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyum Kitabı. 15-17 Haziran Malatya, 2000; 54.
 12. Mannix J, Faga P, Beale B, et al. Towards Sustainable Models For Clinical Education in Nursing: An Ongoing Conversation. J Nurse Education in Practice 2006; 6: 3-11.
 13. Watson GP, Wells N. Nurses' Attitudes Toward the Advantages of Master's Degree Preparation in Nursing. Journal of Nursing Education 1987; 6: 63-68.
 14. Aylaz R, Erşan S. Malatya Sağlık Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Klinik Uygulamalarda Karşılaştıkları Güçlükler ve Güçlüklere İlişkin Beklentiler. İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu 2000'li Yıllarda Sağlık Yüksekokullarında Eğitimin Geleceği Sempozyum Kitabı. 15-17 Haziran Malatya, 2000; 145-146.
 15. Kömürçü N, Gençalp S. Yeni Mezun Hemşirelerin Hemşirelik Eğitiminden Beklentileri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi, 22-24 Haziran Erzurum. 1999; 335.
 16. Özgür G. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Klinik Uygulama Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. 1. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, 11-12 Eylül, İstanbul. 1986; 80.
 17. Aydın Bektaş H. Hemşirelik Öğrencilerinin Kuramsal ve Uygulamalı Eğitimde Yaşadıkları Güçlükler ve Öğretim Elemanlarından Beklentiler. Hemşirelik Forumu, 2004; 44.
 18. Yetkin A. Öğrencilerin Hemşire Öğretmende Aradığı Özelliklerin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 1999; 2(1): 11-19.